

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย : นางสาววิภา สิริ

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร. ป.ธ.๙, กศ.ม., พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)

: ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง ป.ธ.๙, ศษ.บ., ศศ.ม., พร.ด.(การบริหารอุดมศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ / มีนาคม / ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ๒) เพื่อศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ ๓) เพื่อศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผลการวิจัยพบว่า

๑.แนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนปฐมวัย มีปัจจัยพื้นฐานการบริหาร คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดกระบวนการ ๓ กระบวนการ ได้แก่ (๑) กระบวนการวางแผนจัดประสบการณ์ (๒) กระบวนการประเมินพัฒนาการเด็ก และ (๓) กระบวนการพัฒนาบุคลากรโดยประสานกระบวนการวางแผนจัดประสบการณ์ มีองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ (๑) ต้องมีเป้าหมาย (๒) ต้องมีลักษณะเป็นแนวทางหรือหลักการ (๓) ต้องเป็นทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ และ (๔) ต้องอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ กระบวนการประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ และกระบวนการพัฒนาบุคลากร มี ๒ ด้าน คือ การสรรหา การอบรมให้ความรู้ การรักษาไว้ และการทดแทน

๒. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ คือ การเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสนา เน้นกระบวนการฝึกฝนและพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอก ทั้งการพัฒนาร่างกายและจิตใจ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา เพื่อรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อยและมีความมั่นคงทางจิตใจ เข้าถึงความจริงของมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ

๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธสำหรับเด็กปฐมวัย ๗ ด้าน คือ (๑) การสร้างศรัทธาต่อการเรียนรู้ (๒) การสร้างความเคยชินที่ตีมงามในชีวิตประจำวัน (๓) การสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเมตตา (๔) การสร้างอิทธิบาท ๔ ให้เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ (๕) การสร้างหลักสัมมาทิฐิด้วยหลักปรัโธโสสะและโยนิโสมนสิการ (๖) การสร้างประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง และ (๗) การสร้างโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามหลักวิถีพุทธ

Thesis Title : A Buddhism Based Learning Process Management for
 Preschool Children in Takfa, Nakhon sawan Province
Researcher : Miss Wipa Siri
Degree : Master of Arts (Buddhist Study)
Thesis Supervisory Committee
 : Phrateppariyatmethi, Assistant Professor, PalilX., M.Ed., Ph.D.
 : Asst. Prof. Dr.WorrakritThuenchang, PalilX., B.A., M.Ed., Ph.D.
Date of Graduation : 31 March 2016

Abstract

This research aims to study A Buddhism – Based Learning Process Management for Preschool Children in Takfa, Nakhonsawan Province. The objectives of this study include: 1) to study the concepts of A Buddhism – Based Learning Process Management in school, 2) to study A Buddhism – Based Learning Process Management, and 3) to study A Buddhism – Based Learning Process Management for preschool children in Takfa, Nakhonsawan Province. This research had utilized the Qualitative research methodology by making the documentary analysis on both primary data and secondary data including talking with key informants.

The research findings are as follow:

The concepts of learning process in preschool comprises of five fundamental factors: personnel, budget, building, environment, and instructional media. These factors are connected to three processes: 1) learning experience and instruction process, 2) an assessment in child's development, and 3) human resource development process.

In regards with the first process, the learning experience and instruction process, there are four components: 1) setting goals or objectives, 2) drafting guidelines or concepts, 3) proposing choices for decision making, and 4) being possible and realistic. The second process, the child's development assessment, should be based on the integrated learning via their playing in order to improve their physical body, emotions, and mind. In reference with the third process, the human resource development process, it consists of recruiting, training, *retaining*, and replacing.

A Buddhism – Based Learning Process Management involves with the Buddha's teachings which focuses on practicing, self-developing internally and externally including

mental, physical, and spiritual development allowing a person to live productively and have satisfying life within the customs and regulations of the society. Some of the Buddha's teaching, which could be used, consists of the Threefold Learning (Tri-Sikkha) covering the precepts (to keep right action), mind (to keep right speech), and wisdom (to keep right mindfulness).

This study would propose seven processes for A Buddhist – Based Learning Process Management for preschool children as follows: 1) building faith in learning process, 2) building good habits, 3) building kindness, 4) building the Four Iddhipada (the four parts of accomplishment), 5) building the Sammaditthi (the right understanding) which is formed by Yonisomanasikara and Pratokosa, 6) building experience from the real practice, and 7) building a child an opportunity to participate in the Buddhism – Based Learning activities.